

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita, Et Gestis S. Francisci Xaverii È Societate Iesv Indiarvm Apostoli Libri Qvatvor

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1666

57. Caritas Xauerij inuicta malis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10854

quam negabant permulti se firmiter posse obrutu figere, tacita illius reuerentia inuitos quodammodo ipsorum oculos reflectente. Nostris identidem, vel aliis colloquens, leni vocantis susurro excitus, quæ mentis lucem repentina, quæ subitis affectuum motibus percepto; ne astantes grauaret, segregabat se ab iis quanto citius, auditurus quid se vellet ac posceret Deus; requisitus deinde inueniebatur, aut æternis cogitationibus occupatus, aut in syluæ recessu cruento se verberare discerpens: Intimam quoque prædebant flammam scintillæ affectuum crebræ, & præcularum frequentium ignita iacula latinis plurimum apta verbis, ne caperentur ab audientibus, quarum vna hæc erat. *O sanctissima Trinitas!* vsque adeo illi vscata vt eam Piscariæ, Trauancoris, & Molucensium incolæ familiarem habere ex eo didicerint, nec desunt qui narrent, etiam cultores idolorum illic, & alibi maxime Barbaros, miro aliquo euentu, periculoso, aut molesto percussos, sustulisse in cælum oculos, vt factitare Xauerium viderant, & *O Sanctissima Trinitas!* exclamasse, ignaros quid dicerent, suspicatos dumtaxat verba esse ad reuerentiam, & inuocationem numinis Sacrosanctæ. Ad extremum hic mentis habitus & consuetudinis cum Deo perpetuæ fingebat etiam amanti ludos, vt quod vigilans serio actitaret, quasi ludens per somnum recontactaret. Hinc sæpe aut illa per nocturnam quietem ad sanctissimam Triadem eius voces, aut hæc ô mi I E S V! ô dulcis I E S V! ô I E S V cordis mei, & similes. Quia ne febri quidem vehementissima, extra se abreptus, extra Deum exibat; inhærens illi etiam tum, cum apud se non esset; semel præcipue animaduersus est, triduo integro delirans nihil nisi de Deo, aut cum Deo loqui, tam scitè id atque sapienter vt ardere magis accessione caritatis, illius animus, quam æstu febrili caput videretur.

57
Caritas Xaverij inuicta malis.

Immensam Magni Xaverij caritatem, interiorum nobis affectuum probauit hætenus argumentum, quod expendamus, quod caritatis eiusdem actuosa vis in apertam lucem excellentium operum refluxa nobis suppeditat. Hanc de legitimo summeque perfectæ dilecti discipuli, defendamus æstimemusque sensu, *Perfecta inquit, caritas, foras mittit timorem.* Nam qui præter Deum in rebus nihil agnoscit boni, extra illum re nulla vel possessa gaudet, vel dolet amissa, sic neque appetere, nec metuere aliquid extra Deum potest. Prius autem quam illa memoro in sensus, famamque se proferentia, intimæ effecta caritatis, commodum hic ponam de S. Xauerio, quod de Abrahamo Chryostomus, cuius vbi narrasset discrimina, & calamitates inter Barbaras gentes ad quas illi dux fuerat Deus, hæc subiicit, *Cauere putes illum quia facile paruit Deo, omnia illa sine doloris sensu perulisse, etiamsi enim decies millies iustus fuisset, sicut re vera erat, homo tamen erat, obnoxius nature affectionibus, quanquam nihil horum eum deiecit.* Non fuit profecto sensus obtusus, stuporue ingentus, sed generositas amoris, quæ Apostolum nostrum vocanti Deo præstitit obsequentem, cum destinatus in Indias, decreto eodem, in multas pericula, & ærumnas mortesque assiduas mitteretur, quæ summus Pontifex

In c. 1. 12. ad corint.

in hæc verba collegit. [Incredibilia videbantur, quæ propter nomen Domini nostri Iesu Christi tolerauerat, per diuersa etenim regna, in vastis illis orbis terrarum spatiis, semper pedibus, & sæpius nudis, per arenas calidas pergebat: per spinas longissima itinera conficiebat: contumeliis sæpenumero, probris, & illusionibus, quin etiam verberibus, & lapidibus appetitus, in periculis hostium, in periculis itinerum versatus sæpe naufragus, vigilias, frigus, & nuditatem, sitim, famemque perpessus erat, contractis, ob assiduos, & intolerabiles labores, grauissimis morbis: nec enim Apostoli exemplo, animam suam faciebat pretiosiorum quam se, dummodo consummatet cursum, & ministerium verbi, quod acceperat, testificari Euangelium gratiæ Dei.]

Quæ si voluero aut euoluere ad probationem fuissem, aut enumerare sigillatim, retexenda hic fuerit illa eius immensa & ferme continua peregrinatio, tot prope periculis, quot gressibus consista. Si enim spectem vel solas procelloso in mari nauigationes; susceptas video inuitis anni periodis, quibus nauigans quiuisset, parum differret à naufrago: pudebat virum timoris, & probris minime ferendi, Christi videlicet caritate auitiam ire audentius, & lucrum vile in naufragia quælibet, mercatores animosius agere; quam Apostolicum Nuncium, æternitatis negotiatorem, in commercia salutis nationibus barbaris inferendæ, & emptionem animarum Christi sanguine transigendam. Tradit P. Ludouicus Froës mare Indicum vsu longo edoctus, illic aequè horrendum audacissimis etiam nihil esse, vti Malaca in Iaponiam iter, adeo est ventis, tempestatibus & naufragiis famosum; at hoc tam nihili Xauerius fecit, vt Myoparoni piratico, se illuc vehendum commiserit; pirata duce, eoque ethnico, accipiendi adeo successu, vt crebro nihil esset procliuus quam vt præceps in mare proiceretur à nautis, aut esca piscibus, aut volucris desertam in insulam. Iis demum hæc re gladius protectionem illam expertus est vt cum in Europam nostris eam describeret, vereri se dixerit ne tot, ac tam diræ mortis imagines, eorum animos frangerent, & retulisset hoc metu sanctus eorum amor, securam in terra inter studia literarum, tam crebris in mari mortibus inter studia caritatis præferret stationem. Quanquam dictum paulo post corrigens, sperare se ait meliora, imo & credere, futurum scilicet, vt aquis passibus scientiæ stadium virtutumque decurrant, nec minores edant in excellentia Instituti, quam in literis progressus, quod sanè, Deo laus, vti expectauerat, sic è cælo spectauit. Nam de Iaponibus si agatur, ad eos plurimi de Societate non solum nauigarunt, sed illic tandem adepti sunt, quam tanto quæsierant ambitu, atrocissimam pro Christo mortem, & pro multorum mortalium salute; qui ardor hac etiam ætate ita creuit, vt ex quo Iaponia cruciamentis immånibus, pennisque non antea auditis in Christianos armata est, inde Iaponiam & pergant plures quam antea nostrorum expetere & cupidius prensare. Fuit Apostolo in Molucas ex India cursus non adeo anceps. Illuc Meliapore à Deo tam certo inuitatu acciri se credidit vt si

Bulla Rationi congruit.

58

Pericula, & perpeff. Xau. in mari.